

Ola Manuia | Palani Fakataimi ki he Mo'ui Lelei 'a e Pasifikí (Interim Pacific Health Plan)

Siulai 2022–Sune 2024

Ko e Ola Manuia | Palani Fakataimi ki he Mo'ui Lelei 'a e Pasifikí ko e pepa ia 'oku tu'u tafa'aki ki he Te Pae Tata | Palani Fakataimi ki he Mo'ui Lelei 'a Nu'u Silá (Interim New Zealand Health Plan), 'oku fokotu'utu'u ai 'a e ngaahi ngāue ki he 'uluaki ta'u 'e uá 'a ia te ne tataki ai 'a e polokalama ngāue 'a e Te Whatu Ora ki he Pasifikí 'i he sisitemi kuo fakafou'u.

'Oku 'oatu 'e he Ola Manuia 'a e fakaikiiki lahi ange ki he founa 'a e Te Whatu Ora ki hono fakamālohi'i 'o e ngaahi me'a te ne fakaivia 'a e mo'ui lelei 'a e Pasifikí pea mo fakahoko ha ngāue ki he ngaahi me'a 'oku fakamu'omu'a fekau'aki mo e Tu'unga Mo'ui Lelei 'a e Pasifikí.

'Oku mau 'ilo'i 'oku 'ikai ngāue lelei ha ngaahi tafa'aki lahi 'o e sisitemi ki he mo'ui lelei ma'á e kakai Pasifikí, aiga, ngutuare tangata, fāmili, kāingá, magafaoa, kaiga, vuvale, mo e kaaiga (ngaahi fāmili) mo e ngaahi komiunitií.

'E pou pou'i 'e he ngaahi ngāue te mau fakahoko 'i he ta'u 'e ua ka hoko ma'i 'a e ngaahi fāmili mo e komiuniti Pasifikí 'i Nu'u Sila ní ke nau nofo mo'ui lelei, pea mo lava foki 'a e kakai Pasifikí 'o ma'u atu 'a e tauhi (care) 'oku nau fiema'ú, 'i he feitu'u 'oku nau fiema'u ai iá.

'Oku ma'u 'a e ngaahi me'a 'oku fakamu'omu'a 'i he mo'ui lelei 'a e Pasifikí me'i he ngaahi lēsoni na'e ako me'i he mahaki faka'auha (pandemic) COVID-19, pea mo e ngaahi me'a kuo fakahā mai kiate kimautolu 'e he ngaahi komiuniti Pasifikí.

NGAAHI TAF'A'AKI 'OKU FAKAMU'OMU'A 'I HE MO'UI LELEI 'A E PASIFIKÍ

- Ngaahi fa'e'e mo e fanga ki'i pēpē
- Fānaú mo e to'utupú
- Kakai matu'otu'a angé
- Tagata sa'ilimalo | kakai 'oku 'i ai honau faingata'a'ia fakaesinó
- Mo'ui lelei fakae'atama'i mo e tu'unga lelei 'a e mo'ui
- Ngaahi fokoutua taimi lōloá, kau ai 'a e kanisá, mahaki suká, mo e kauti
- Ngāue atu ki he mahaki mafola vavé, kau ai 'a hono fakalelei'i 'a e ngaahi tō nounou mo e ngaahi pole 'o e ta'u 'e ua kuohilí

NGAAHI TAUMU'Á

- Fokotu'u ha sisitemi 'oku mālohi ke ne tokoni'i 'a e ngaahi fika mo e fakamatala ki he tu'unga 'o e mo'ui lelei, mo e ngaahi 'ilo ki he tu'unga fakafaito'o mo e komiuniti Pasifikí.
- Pou pou'i ha founa fakapa'anga 'o e ngāue (commissioning) ma'á e Pasifikí 'oku mālohi mo hono fakalakalaka kimu'a 'a e ngaahi kautaha fakahoko ngāue Pasifikí.
- Pou pou'i mo fakatupulaki ha kau ngāue Pasifikí 'oku mālohi.
- Ngaahi 'ēlia 'oku fakamu'omu'a 'i he mo'ui lelei ki hono 'Unuaki ki Mu'a 'a e Pasifikí.
- Fakalelei'i 'a e ngaahi fiema'u ki he mo'ui lelei 'a e falukunga kakai 'oku fakamu'omu'a pea fakalelei'i fakavavevave 'a e ngaahi tō nounou na'e 'asi hake 'i he lolotonga 'a e mafola 'a e mahaki faka'auhá.

NGAAHI NGĀUE

- Langa 'i ha fa'unga fokotu'utu'u (framework) fakafonua ki he fakafetaulaki mo e komiuniti Pasifiki mo e a'usia 'i he mo'ui.
- Fokotu'u ha va'a fakafonua mālohi ki he fika, fakamatala (data) mo e 'ilo makehe (intelligence) ki he mo'ui lelei 'a e Pasifiki.
- Fokotu'u ha Netiueka ki he Kiliniki Pasifiki (Pacific Clinical Network) ke tokoni ki hono pou pou'i mo teuteu'i 'a e kau ngāue fakakiliniki Pasifiki.
- Fakapa'anga ha fakatotolo ke pou pou'i 'a hono fakatupulaki 'o e ngaahi hala fononga kuo fakamo'oni'i (evidence-based) ki he tauhi mo e ngaahi mōtolo ngāue 'i he ngaahi 'ēlia 'oku fakamu'omu'a 'i he ngāue fakakiliniki.
- Fakapa'anga ha ngaahi senitā ki he komiuniti Pasifiki (Pacific community hubs) ke malava 'a e ngaahi kautaha fakahoko ngāue Pasifiki 'o ngāue fakataha 'i he ngaahi koló mo e vāhengá.
- Kaungā-fa'u ha ngaahi hoa ngāue mo ha ngaahi kautaha fakahoko ngāue Pasifiki fo'ou 'i he ngaahi feitu'u 'oku tupu tokolahí ka 'oku te'eki ai ke 'i ai ha kautaha fakahoko ngāue Pasifiki ki he mo'ui lelei.
- Pou pou'i 'a e hokohoko atu 'a e ngaahi sīpinga fo'ou-ki he-tauhi na'e fa'u lolotonga 'o e ngāue atu ki he COVID-19.
- Fakapa'anga 'a e ngaahi kautaha fakahoko ngāue Pasifiki 'oku nau ngāue'aki 'a e ngaahi sīpinga tauhi 'oku fakatefito 'i he fāмили Pasifiki 'o nau fakataha'i (integrate) ai 'a e tauhi ki he feitama 'i he ngaahi ta'u kamatá, fuofua tauhi (primary care), mo e ngaahi sēvesi ki he falemahakí mo e ngāue fakasōsialé.
- Kau atu ki ha ngaahi konituleki 'oku mā'olunga ai 'a e fefalala'aki, ngaofe ngofuá mo makatu'unga i he ngaahi olá mo e ngaahi kautaha fakahoko ngāue Pasifiki makatu'unga 'i he 'enau ngaahi fiema'u mo e ngaahi founga fo'ou.
- Fa'ufa'u ha Palani ki hono Fakalalakaka Fakalūkufua 'a e kau Ngāue Pasifiki ki he Mo'ui Lelei.
- Ngāue mo e sekitoa ki he akó ke faka'ilonga'i 'a e ngaahi 'ā vahevahe 'i he ako kolisi mo e tēsialé ki he ako mo e ako ngāue 'a e Pasifiki ki he mo'ui lelei, mo e ngaahi tali ki ai.
- 'Inivesi 'i he ngaahi polokalama mo e ngāue ki hono pou poua 'o e tu'unga lavame'a (capability) mo e ivi ngāue (capacity) 'o e kau ngāue 'i he ngaahi kautaha fakahoko ngāue Pasifiki ki he mo'ui lelei.
- Fokotu'u ha polokalama ke pou pou'i 'a hono ako'i mo hono fakangāue'i 'o e kau neesi mataotao Pasifiki.
- Fakatotolo'i 'a e ngaahi founga ke fili mei ai hono fakalahi 'o e ngaahi founga faiako'i 'o e Ngaahi Polokalama Ako ki he Ngāue Fakafaito'o Fakalūkufuá (General Practice Education Programmes) 1 mo e 2 'i he ngaahi kautaha fakahoko ngāue Pasifiki.
- Fa'ufa'u ha sīpinga Pasifiki 'oku fakatahataha'i ai 'a e tauhi ki he mahaki suká 'o fakatefito 'i he fāмили.
- Pou pou'i 'a e ngāue 'oku hokohoko atu 'i he sekitoá ke fakasi'isi'i 'a e tu'unga lolotonga ki he kanisā 'a e kakai mo e ngaahi fāмили Pasifiki 'a ia 'oku 'ikai potupotu tataú.
- Ngāue mo e ngaahi kautaha fakahoko ngāue ki he mo'ui lelei 'i he vāhenga Tokelaú (Northern), kau taki 'i he mo'ui lelei mo e kau fakatotoló ke fa'ufa'u ha ngaahi sīpinga tauhi ki he mo'ui lelei fakae'atama'i 'i he feitamá ma'á e kakai fefine Pasifiki.
- Pou poua 'a e ngaahi kautaha fakahoko ngāue Pasifiki ke nau 'ilo'i mo fakahoko ha ngāue ki he ngaahi fiema'u 'a e ngaahi komiuniti 'oku fakamu'omu'a ki he mo'ui lelei.
- Fakapapau'i 'oku fakamu'omu'a 'a e kakai mo e kāinga Pasifiki 'i he kamata'anga 'o e tauhi kuo palani 'i he hili ange 'a e mahaki faka'auhá.
- Ngāue mo e ngaahi kautaha fakahoko ngāue ki he mo'ui lelei mo e kau taki 'i he sekitoá ke fakahoko ha ngāue ki he ngaahi tō nounou 'i he mo'ui lelei mo e ngaahi fiema'u 'a e fānau Pasifiki i he hili ange 'a e mahaki faka'auhá.